

LIJST MET GERAADPLEEGDE BRONNEN

BIJLAGE BIJ ONTWERP-OMGEVINGSVISIE GEMEENTE TYNAARLO 2022-2040

1. Omgevingswet en Nationale Omgevingsvisie

- Informatie over de omgevingsvisie in de Omgevingswet, zie: <https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/regelgeving/instrumenten/omgevingsvisie/>
- Planbureau voor de Leefomgeving (PBL, 2019). *Oefenen met de toekomst. Scenario's voor stedelijke ontwikkeling, infrastructuur en mobiliteit in Nederland voor 2049. Ruimtelijke Verkenning 2019*. Den Haag, 2019. (pbl.nl/oefenen-met-de-toekomst)
- Rijksoverheid. Omgevingswet. Zie: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/omgevingswet>
- Rijksoverheid. Ministerie BZK (2020). *Nationale Omgevingsvisie (NOVI) en Uitvoeringsagenda Nationale Omgevingsvisie 2021-2024*. Den Haag sept. 2020. <https://www.denationaleomgevingsvisie.nl>
- Steunpunt Monumenten & Archeologie Noord-Holland (2018). *Erfgoed in de Omgevingswet*. Haarlem april 2018.
- VNG. *Praktijkproef Afwegingskader Omgevingsvisie. Vanuit de perspectieven milieueffectrapportage en Global Goals*. Den Haag, mei 2020.
- VNG en Ministerie. *Wegwijzer Ontwikkelen van een omgevingsvisie*. Den Haag 2020.

2. Provinciaal en regionaal ruimtelijk beleid (POVI, Regiovisie)

- Gemeente Aa en Hunze (2015). *Aa en Hunze Buitengewoon! Herijking Strategische Toekomstvisie Gemeente Aa en Hunze, 2015-2025*
- Gemeente Noorderveld (2017). *Omgevingsvisie Noorderveld 2030*. Roden, 2017.
- Gemeente Groningen (2018). *Omgevingsvisie 'The Next City': de Groningse leefkwaliteit voorop*. Groningen, juli 2018.
- Gemeente Midden-Groningen (2020). *Programmaplan voor de invoering van de Omgevingswet*. Hoogezand, febr. 2020.
- Provincie Drenthe (2018). *Omgevingsvisie 2018 en Provinciale Omgevingsverordening Drenthe 2018*. Assen 2018.
- Regio Groningen- Assen: <https://www.regiogroningenassen.nl/publicaties/algemeen>:
 - *Actualisering Regiovisie Groningen-Assen 2013*. Groningen 2013.
 - *RGA in cijfers*. Groningen 2019.
 - *Projectenboek Regio Groningen-Assen 2019*, Groningen 2019.
 - *Goud waard voor de regio? Regionale en innovatieve projecten*, Groningen 2018.
 - *Verstedelijkingsstrategie Regio Groningen-Assen. Compleet, Coöperatief, Complementair*. Groningen 2021.
 - *Focus op Groeningen: www.groeningen.nu*
- RUG (2018). *Talent in de regio*. Groningen 2018.

3. Duurzaamheid, energie- en warmtetransitie

- Bosch & Van Rijn (2019). *Nulmeting en potentiestudie hernieuwbare energie in de gemeente*

- Tynaarlo. Utrecht 2019.
- Hanzehogeschool (2019). *Beoordeling rapport Nulmeting en potentiëstudie hernieuwbare energie in de gemeente Tynaarlo*. Groningen 2019.
 - College Rijksadviseurs (2019). *Via Parijs Een ontwerpverkenning naar een klimaatneutraal Nederland*. Den Haag 2019.
 - Gemeente Tynaarlo (2020). *Programma duurzaamheid gemeente Tynaarlo 2020-2030*. Vries 2020
 - Gemeente Tynaarlo (2015). *Duurzaamheidsvisie Tynaarlo 'Dorp van de Toekomst! 2015-2025'*. Vries 2015.
 - Gemeente Tynaarlo (2018). *Rapportage Duurzaamheidsvisie Tynaarlo 2015-2017*. Vries 2018.
 - Min BZK (2020). *Energietransitie versnellen met de omgevingswet*. Den Haag 2020.
 - Provincie Drenthe (2018). *Roadmap Circulair Drenthe 2050*. Assen 2018.
 - Provincie Drenthe (2016). *Expeditie energieneutraal wonen in Drenthe*: www.provincie.drenthe.nl/energieexpeditiedrenthe
 - Provincie Drenthe (2021). *Beleidsregels Zon. Handreiking Zonneakkers. Handreiking Zonnewijzer biodiversiteit. Handreiking participatie bij zon- en windparken*. Assen 2021.
 - Rijksoverheid Nederland (2019). *Klimaatakkoord*. Den Haag 2019.

4. Bevolkingsontwikkeling en leefbaarheid

- Gemeente Tynaarlo (2018). *Leef de ruimte die je krijgt Samen, open en duurzaam Uitvoeringsprogramma 2018 – 2022. B&W gemeente Tynaarlo*. Vries 2018.
- Gemeente Tynaarlo (2016). *Transformatieplan Sociaal Domein*. Vries 2016.
- Gemeente Tynaarlo: *Basisprincipes beoordeling kansrijke "open plekken"*. Vries 2017.
- Gemeente Tynaarlo/Molgo (2020). *Leefbaarheidsonderzoek gemeente Tynaarlo*. Groningen 2020.
- PBL: Dam, F. van, Daalhuizen, F., Groot, C. de, Middelkoop, M. van, Peeters, P. (2013). *Vergrijzing en ruimte: Gevolgen voor de woningmarkt, vrijetijdsbesteding, mobiliteit en regionale economie*. Den Haag 2013.
- Planbureau voor de Leefomgeving (2020). *Samen en oud in 2030*. Den Haag 2020).
- Planning Verband Groningen. *Leerlingenprognoses en Ruimtebehoefte Basisonderwijs Gemeente Tynaarlo 2020 – 2037*. Groningen 2020.
- Research2Evolve (2018). *Waar staat Gemeente Tynaarlo? Leefbaarheidsonderzoek 2018*. Hilversum 2018.
- Trendbureau Drenthe (2018). *Leefbaarheid Drenthe, leefbaarheidsmonitor 2018*. Assen 2018.

5. Wonen

- Akkermans, Kloosterman, Reep (2020). *50-plussers over hun (toekomstige) woning*. CBS, Den Haag, 2020.
- Companen (2020). *Marktanalyse 2020-2030 SEW en Woonborg*. Arnhem, 2020.
- Companen (2018). *Woningmarktonderzoek Gemeente Tynaarlo*. Vries 2018.
- Companen (2021). *Woningmarktonderzoek Gemeente Tynaarlo*. Vries 2021.
- Gemeente Tynaarlo (2013). *Structuurvisie Wonen 2013*. Vries 2013.
- Ministerie BZK (2020). *Staat van de Woningmarkt. Jaarrapportage 2020*. Den Haag 2020.
- Ministerie BZK (2019). *Ruimte voor wonen. De resultaten van het WoonOnderzoek Nederland 2018*. Den Haag 2019.

- Ministerie BZK (2019). *Stimuleringsregeling voor nieuwe vormen van wonen en zorg voor ouderen vlot te trekken*. Den Haag 2019.
- PBL: Groot, C. de, Dam, F. van, Daalhuizen, F. (2013). *Vergrijzing en woningmarkt*. Den Haag 2013.
- Provincie Drenthe (2020). *Drentse Woonagenda, toekomstbestendig wonen in Drenthe*. Assen 2020.
- Provincie Drenthe (2016). *10 miljard voor Drenthe, expeditie naar energieneutraal wonen in Drenthe*. Assen 2016.
- RGA (2019). *Woningmarktmonitor 2019*, Groningen 2019.
- RGA (2020). *Woningmarktonderzoek 2020-2030*, KAW, Groningen 2020.
- RGA (2017). *Woningmarktanalyse Regio Groningen-Assen 2017-2030*. KAW/Weusthuis, Groningen 2017.
- Weusthuis/KAW (2017). *Naar een update thema wonen omgevingsvisie Drenthe*. Groningen 2017.

6. Economie, toerisme en voorzieningen

- Gemeente Tynaarlo (2012). *Analyse economisch beleid Tynaarlo*. Vries 2012.
- Gemeente Tynaarlo (2013). *Kadernota Economie. Tynaarlo verbindt!* Vries 2013.
- Gemeente Tynaarlo (2018), Rekenkamercommissie Tynaarlo. *Evaluatie Economisch Beleid en Ondernemersklimaat Tynaarlo*. Bureau Buiten, Utrecht 2018.
- Gemeente Tynaarlo, Provincie Drenthe (2014). *Ontwikkelvisie luchthavenomgeving Groningen Airport Eelde*. Assen 2014.
- Gemeente Tynaarlo (2021). *Dashboard Impact Toerisme*. Vries 2021.
- Het Regiobureau (2020). *Vrijtijdsvisie Zuidlaardermeer, de 5 zintuigen locatie in Nederland*. Groningen 2020.
- Provincie Drenthe (2020). *Economische Koers Drenthe 2020-2023. Samen voor een sterke, slimme en groene economie met impact*. Assen 2020.
- RGA (2018). *Bedrijventerreinenmonitor 2018, uitgifte en aanbod bedrijventerreinen*. Groningen 2018.
- Marketing Drenthe (2020). *De marketing van bestemming Drenthe*. Assen 2020.
- Vitale vakantieparken Drenthe (2020). *Drents ontwikkelingsperspectief*. Assen 2020.

7. Mobiliteit

- Gemeente Tynaarlo (2016). *Concept GVVP*. Vries 2016.
- Ministerie I&W (2018). *Programma Beter Benutten Vervolg*. Den Haag 2018.
- RGA (2019). *Ga Fietsen!* Groningen 2019.
- RGA (2013). *Bereikbaarheid regio Groningen-Assen*. Groningen 2013.
- Mobiliteitsalliantie (2019). *Trends en Ontwikkelingen*. Geraadpleegd op 05-11-2019 via <https://mobiliteitsalliantie.nl/wp-content/uploads/2019/06/Trends-en-ontwikkelingen.pdf>.
- CBS (2019). *Omzetgroei transportsector houdt aan*. Geraadpleegd op 05-11-2019 via <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2019/11/omzetgroei-transportsector-houdt-aan>.
- CBS (2019). *Personenauto's rijden recordaantal kilometers in 2018*. Geraadpleegd op 05-11-2019 via <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2019/38/personenauto-s-rijden-recordaantal-kilometers-in-2018/>.
- CBS (2017). *Trends in Nederland 2017*. Den Haag.

8. Natuur, landschap, landbouw

- Agrarische Natuur Drenthe (2020). *Agenda BBB*: <https://agrarischnatuurdrenthe.nl/regiodealen-agenda-bbb-sluiten-goed-op-elkaar-aan>.
- Adviescollege Stikstofproblematiek (2020). *Niet alles kan overal. Eindadvies over structurele aanpak*. Den Haag 2020.
- Blerck, H. v. (1995). *Bouwen aan het Drentse landschap. Een spanningsveld tussen ontwerp en verzorging*. Groningen: REGIO-PROjekt.
- Blerck, H.v.d. (2018). *Landschapsplannen in Drenthe (1945 – 1975). Tussenrapportage van het onderzoek als bijdrage aan het project “Jonge heideontginningen en Ruilverkavelingen” van de Provincie Drenthe*. Rhenen 2018.
- CBS (2020). *Compendium voor de Leefomgeving*. <https://www.clo.nl>
- Commissie Verkenning Nationale Parken (2020). *Nationale Landschapsparken. Oriëntatie op nieuwe Nationale Parken van Wereldklasse*. Den Haag 2020.
- Europese Unie (2021). *Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023*.
- Gemeente Tynaarlo (2009). *Structuurvisie Landschapsonwikkelingsplan Tynaarlo*. Vries 2009.
- Gemeente Tynaarlo (2012). *Bestemmingsplan Buitengebied*. Bureau Bügel/Hajema. Vries 2012.
- Gemeente Tynaarlo (2013). *Structuurvisie Archeologie gemeente Tynaarlo*. Vries 2013.
- Gemeente Tynaarlo (2014). *Structuurvisie Cultuurhistorie 2014-2024. ‘Een juweel tussen twee provinciehoofdsteden’*. Vries 2014.
- Gemeente Tynaarlo (2020). *Bevorderen biodiversiteit in de gemeentelijke openbare ruimte gemeente Tynaarlo*. Vries, 2020.
- H.N.S. (2017). *Drentse energielandschappen*. Amersfoort 2017.
- Min LNV en IPO (2020). *Ambities en doelen van Rijk en provincies voor de Bossenstrategie*. Den Haag 2020.
- PBL in samenwerking met TNO, CE Delft, RIVM (2020). *Analyse stikstof- bronmaatregelen. Analyse op verzoek van het kabinet van zestien maatregelen om de uitstoot van stikstofoxiden en ammoniak in Nederland te beperken*. Den Haag 2020.
- PBL (2020). *Stikstof: ruimte voor perspectief. Hoe ruimtelijke beleidsstrategieën kunnen bijdragen aan natuurkwaliteit, vergemakkelijking van vergunningverlening inzake de Habitatrichtlijn, en oplossingen voor andere maatschappelijke opgaven*. Den Haag 2020.
- PBL (2018). *Naar een wenkend perspectief voor de Nederlandse landbouw. Voorwaarden voor verandering*. Den Haag 2018.
- PBL (2019). *Transities, ruimteclaims en landschap*. Den Haag 2019.
- PBL (2019). *Landschaps-inclusief denken en doen*. Den Haag 2019.
- Provincie Drenthe. *Zonnewijzer biodiversiteit. Handreiking voor de aanleg en beheer van groen op zonnenvelden*. Assen 2020.
- Provincie Drenthe (2017). *Ruimte voor zonne-energie in Drenthe. Naar een mooi, bruisend én energieneutraal Drenthe*. Assen 2017.
- Provincie Drenthe (2020). *Zonneakkers in Drenthe. Handreiking landschappelijke inpassing*. Assen 2020.
- Provincie Drenthe en Studio Marco Vermeulen (2017). *Energielandschappen Drenthe*. Assen 2017.
- Provincie Drenthe (2016). *Programma Natuurlijk Platteland 2015-2021, met doorkijk naar 2027*. <https://www.provincie.drenthe.nl/natuurlijkplatteland/>
- Provincie Drenthe (2020). *Landschapsvisie Hunzedal*. Veendam 2020. <https://www.hunzeenaas.nl/landschapsvisie-hunzedal/>
- Provincie Drenthe (2014). *Gastvrije Natuur. Natuurvisie 2040*. Assen 2014.

- Provincie Drenthe/Rom 30 (2014). *Ruimtelijke verkenning zonne-akkers in de Provincie Drenthe*. Assen 2014.
- Provincie Drenthe (2019). *Natuurbeheerplan en Programma Natuurlijk Platteland*. Assen 2019.
- Provincie Drenthe (2021). *Koersdocument Drentse Aanpak Stikstof*. Assen 2021
- RGA/Elzinga-Oterdom (2013). *De Laagveengordel*. Groningen 2013.
- Rijksoverheid Nederland (2018). *Visie Landbouw, Natuur en Voedsel: Waardevol en Verbonden*. Den Haag 2018.
- Rijksoverheid Nederland, Provincies, Gemeenten, Waterschappen (2018). *Bestuursakkoord Klimaatadaptatie*. Den Haag 2018.
- RIVM (2000). *Kaderrichtlijn Water*. Zeist 2000. <https://www.rivm.nl/kaderrichtlijn-water-krw>.
- Stichting Deltaplan Biodiversiteitsherstel (2018). *Deltaplan Biodiversiteitsherstel*. Wageningen, 2018.
- Waterschap Hunze en Aa's (2020). *Integraal maatregelenplan Zuidlaardermeer*. Veendam 2020.
- Waterschap Noorderzijlvest (2021). *Waterbeheer programma 2022-2027*. Groningen 2021.
- Zuidema (2010). *Leven en beleven in het Land van de Koningsas. Een ruimtelijk-cultureel concept*. Rotterdam 2010.